

“DE STREEK” LINTBEBOUWING DOOR “ZESSTEDEN”

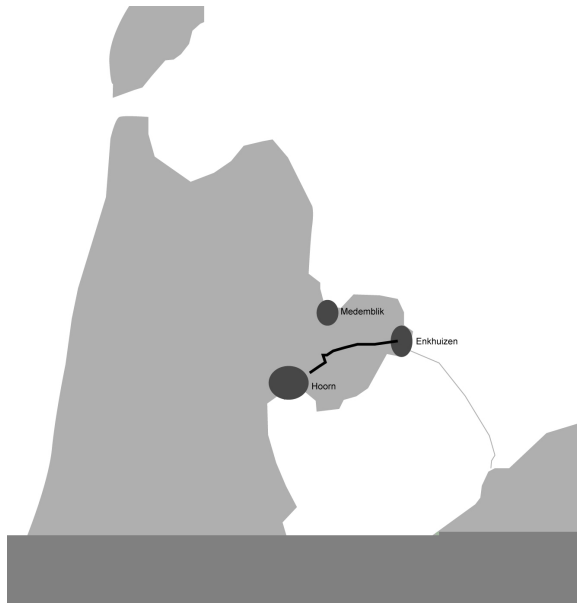
TOM WINNUBST

E t.winnubst@student.tue.nl
N 0779913

Midden door West-Friesland loopt een veertien kilometer lange weg, die al voor een lange tijd wordt herkend als één lange straat. Alle bewoners kennen een zelfde identiteit. In moeilijke tijden groeit deze gestaag door. Als oude as is deze nog niet ingericht op intensiever gebruik. Twee parallel lopende provinciale wegen zijn haast ongeschikt om deze intensivering te verwerken. Vooral tussen deze wegen moeten het probleem worden aangepakt, in de dorpen, de infrastructuur is al deels aanwezig. Ook het opkomen van grote winkelcentra rond de streek zorgt voor een centralisering van de middenstand en zal de sociale structuur doen veranderen in de toekomst. Een betere spreiding over de hele as is nodig

1. DE STREEK, WEST-FRIESLAND, NOORD HOLLAND

De Streek misschien wel de langste bebouwde straat van Nederland. Deze straat is te vinden in het noordoosten van Noord Holland, of beter bekend in West-Friesland.

“De streek” loopt door zes steden of eerder gezegd zes dorpen. Deze zes dorpen waar van de laatste vier samen stadsrechten hebben verworven. Deze steden of dorpen zijn Blokker, (Nu Westerblokker en Oosterblokker) Westwoud, Hoogkarspel (samen de gemeente Drechterland), Lutjebroek, Grootebroek en Bovenkarspel (gemeente Stede Broec). Officieel eindigt de weg bij de vestingmuren en de Koepoort van Enkhuizen. Enkhuizen wordt dan ook niet meegeteld bij de zes steden. De streek of de Zesstedenweg heeft bij elk dorp een andere straatnaam. Maar nog voelt wel als één straat. Beginnend bij Blokker; is dat de Westerblokker en Oosterblokker, Westwoud; de Docter Wijtemaanlaan en Doctor Nuijenstraat, Hoogkarspel; de Streekweg, Lutjebroek; de P.J.Jongstraat,

Grootebroek; de Zesstedenweg, Bovenkarspel; de Hoofdstraat en heet deel wat nu tot Enkhuizen behoort heet het Westeinde (Voorheen het Buurtschap Westeind). Gek en verwarrend genoeg is er nog één Zesstedenweg waartoe ‘de streek’ ook behoort en dat is die van Amsterdam, Purmerend, Monnickendam, Edam, Hoorn en Enkhuizen.

2. GESCHIEDENIS

Voorheen was de Zesstedenweg een belangrijke verbindingsweg tussen Hoorn en Enkhuizen. Hoorn, dat grenst aan Blokker, was samen met Enkhuizen in de zestiende eeuw twee van de belangrijkste steden van de republiek Holland. Niet voor niets is de V.O.C. in Hoorn opgericht en waren zij samen met Amsterdam en Medemblik de belangrijkste havens van de Zuiderzee. Mede door dat de boeren van de streek hun handel makkelijk konden afzetten bij de havens van Medemblik, Enkhuizen en Hoorn pikte de Zessteden hun graantje ook mee. Na deze verwenning ging het minder, door verschillende watersnoodrampen en het uiteindelijk afsluiten van de Zuiderzee. Hierdoor is de welvaart in het verval geraakt. En bleef de regio leunen op de tuinbouw en veehouderij. Na de tweede wereldoorlog, en na de verstedelijking. Ging het beter door zijn gunstige ligging ten opzichte van Amsterdam. Binnen het uur is Amsterdam te bereiken met trein of auto.

3. LINTBEBOUWING

De streek is typerend en opvallend door zijn lintbebouwing. Totaal is de streek veertien kilometer lang. Het kleinste dorp Westwoud is al minimaal een kilometer lang. Rond deze as is het allemaal begonnen.

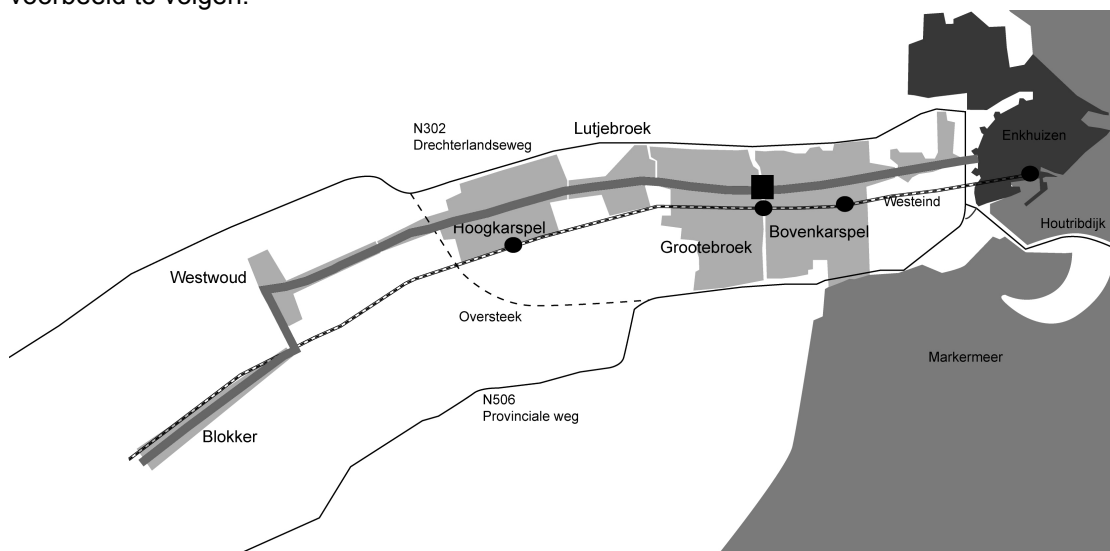
Met uitzondering van de knik van de Doctor Wijtemanlaan is het een bijna kaarsrechte straat, van Hoorn naar Enkhuizen. Eerste definitieve nederzettingen aan de weg ontstonden rond de vijftiende eeuw. Als eerste waren het Grootebroek en Bovenkarspel die stadrechten verworven waar later Lutjebroek en Hoogkarspel zich aan toevoegde. Deze vier dorpen zijn ook nu nog het dichtsbebouwd. De andere twee Westwoud en Blokker zien er landelijker uit. De Streek eindigt of begint bij de Koepoort van Enkhuizen of bij blokker bij de westfriesse beurs waarin in 1964 de Beatles hun enige twee Nederlandse optredens gaven.

Vanaf 1880 tot en met 1965 reed er over de Zesstedenweg een paardentram. Van Westwoud tot aan Enkhuizen. Hierdoor bleef de streek makkelijk verbonden met Enkhuizen en kon de economie blijven draaien. Nog steeds zijn de remises herkenbaar in het straat profiel.

Meestal aan het einde van elke dorpsgrens, hier is het profiel breder.

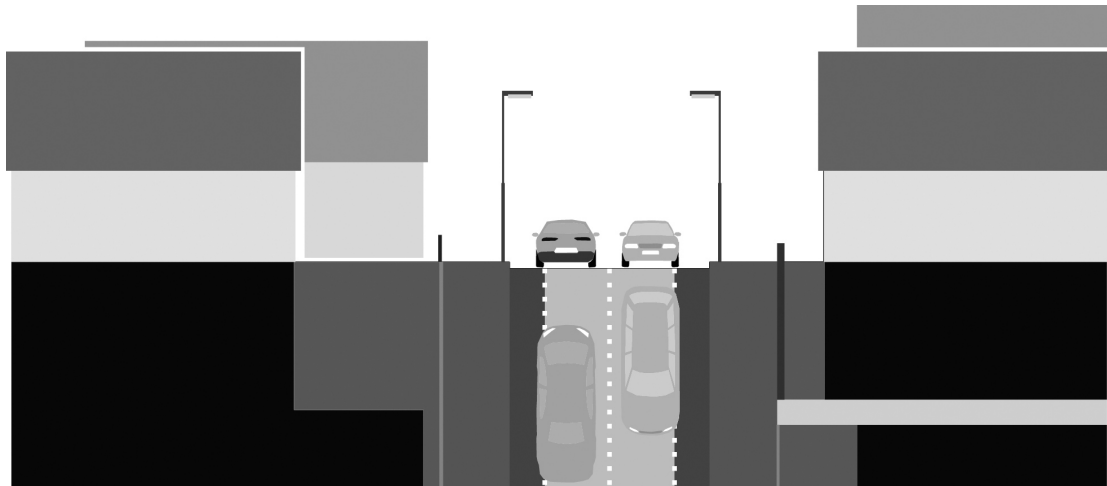
4. VERKEER

Verkeerstechisch is het nu nog vooral een rustige dorpsweg. Vanaf 1960 werd het doorgaand verkeer afgeleid naar de N506 oftewel de "provinciale weg" in de volksmond. Deze ligt parallel ongeveer 2 km ten zuiden van de streek. In 1975 werd gespiegeld aan de N506 maar dichterbij de Drechterlandseweg aangelegd. Deze niet-autosnelweg loopt over de Houtribdijk helemaal tot aan Harderwijk. Deze twee wegen lijken dan ook de oude "streek" als voorbeeld te volgen.

5. PROFIEL

Het profiel over de veertien kilometer lange straat is, op de Knik van de dr. Wijtemanlaan, nagenoeg gelijk. Geen stedelijk uiterlijk maar word vooral gekenmerkt door de bijna alleen maar vrijstaande huizen. De bebouwing is niet hoger dan drie bouwlagen en de enige uitschieters zijn de acht kerken en de watertoren van Hoogkarspel.

6. TOEKOMST

Sinds 1994 is de streek niet langer een echte doorgaande weg. Maar is door de aanleg van het Winkelcentrum Streekhof, dat op de grens van Grootebroek en Bovenkarspel ligt afgesloten. Een kleine omweg is nodig om de weg over de streek te vervolgen.

De functie van dit Winkelcentrum is uitgegroeid tot regionaal met vijfenvijftig winkels verspreid over vijftienduizend vierkante meters. Een radicaal plan dat dit winkelcentrum inmiddels geworden, is om een betekenisvolle as te doorbreken, je kunt er niet om heen. En heeft op deze plek zijn betekenis als lintbebouwing en belangrijke as verloren.

Een andere ingreep die in de pijpleiding is het verbieden van de N302 waarbij deze ook nog word overgestoken over de Streek. Doormiddel van Tunnel of brug. Het project de Westfrisiaweg/N23 genaamd, verwachte start van de aanleg is in 2013. Met deze overstreek word de Drechterlandse weg van noord naar zuid geleid om zo een betere aansluiting met de Houtribdijk te verkrijgen door Flevoland en zelfs Zwolle. Dit kan niet gebeuren ter hoogte van Enkhuizen omdat blijkbaar daar de Zaadbedrijven die gevestigd zijn in het Westeind hier voor moeten wijken, Politiek staat Enkhuizen sterker dan Drechterland. Hiervoor is er gekozen om dit ten westen van Hoogkarspel te doen. Inmiddels is de beslissing door het rijk al genomen. Alleen door protesten van buurtbewoners lopen deze plannen vertraging op. Deze weg is vooral bedoelt voor een betere aansluiting provinciaal en niet regionaal.

7. STEDELIJK

Stede Broec heeft in totaal bijna 22.000 inwoners en is qua dichtheid stedelijk te noemen. Door dat de drie dorpen in den beginne op lintbebouwing waren gebaseerd. Is de streek ook daarom het centrale punt of lijn van de gemeente. Alle middenstand en een groot deel van de maatschappelijke functies zijn geconcentreerd op deze as. Hoewel de twee provinciale wegen een goede ontsluiting bieden aan de gemeentes richting de randstad, komt het leven vooral daar samen. Bij elkaar met Drechterland zijn er bijna 36.000 inwoners aangewezen op een van deze hoofdaansluitingen.

De regio heeft nog steeds veel groei, vooral richting de forenzen die binnen een uur in Amsterdam kunnen zijn. Het spoor dat er loopt bied dan ook kansen.

In een slechte economische tijden word er nog veel nieuwbouw gepleegd. Winkelcentra groeien en verzorgingshuizen langs de streek worden stevig uitgebreid. Vervoers technisch word daar nog weinig op ingespeeld. Voor korte ritten van bijvoorbeeld huis naar winkel en schoolgaande kinderen word de Zesstedenweg goed gebruikt. Vooral rond spitsuren. Is het ontzettend druk van en naar de scholen. Daartussen in gaan huismoeders (en vaders) richting de winkelcentra. Hierdoor word er van deze as goedgebruik van gemaakt.

Winkelcentrum "streekhof" Midden in de streek geplaatst.

Helaas is het profiel van De Streek erg beperkt. Een smalle tweebaansweg inclusief fietspaden. Brede stoepen en brede tot smalle voortuinen maken het profiel divers en herkenbaar over de hele veertien kilometer van de as. Dit profiel moet dus de eerder genoemde verkeersstroom aankunnen. Door het groeiende inwoners en gebruikersaantal zal het nog moeilijker worden om dit aantal aan te kunnen verdragen. Daarnaast zal winkelcentrum Streekhof qua grootte gaan verdubbelen en gezien de plannen is er weinig rekening gehouden met de aanpak van de streek zelf. Daar komt ook nog bij dat de N302 zal worden verbreed naar een vierbaansweg dat minder aantrekkelijk word voor kort ritjes tussen de dorpen aan De Streek. De N506 ligt minder gunstig voor ontsluiting van de streek deze. Vanaf Hoogkarspel is het bijna vijf minuten rijden om hier alleen maar te komen.

8. SOCIAAL

Sociaal is de streek erg goed georganiseerd. Net als bijna elk ander regionaal dorp kent het een 'ons kent ons' cultuur onderling. De streek is daarom ook het centrum van West-Friesland. Wie West Friesland zegt, zegt de Streek. Doordat het niet echt in de schaduw ligt van de steden Hoorn, Enkhuizen of Medemblik. Behoud het zijn eigen identiteit. Elk dorp heeft dan weer zijn eigen identiteit op zich zelf. Rijdend over de Zesstedenweg is er op het oog weinig verschil te vinden. Herkenbaar aan de inwoners is dat ieder trots is op zijn eigen dorp. Vooral tijdens de Kermissen (dorpsfeesten) die langs of naast de as worden gegeven, is dit duidelijk zichtbaar. Alle populaire kroegen en eetgelegenheden werken het beste aan de Zesstedenweg. Alles gebeurt ook daadwerkelijk aan deze as. Een centrale ontmoetingsplek. De grotere dorpen, zoals Grootebroek en Bovenkarspel beginnen langzaam aan deze identiteit te verliezen. Mede doordat deze kernen snel groeien door het vele nieuwbouw waardoor er veel mensen van buiten de regio zich hier vestigen. Zij weten kennen de wooncultuur niet en concentreren zich veel op de centrale plekken als de winkelcentra en niet op de as zichzelf.

Zij voelen zich aangetrokken door het landelijke imago en de gunstige ligging ten opzichte van de randstad. De dichtheid hier is al stedelijk. Plannen spreken van nog een verdere uitbreiding langs de De Streek deze plannen blijven tussen de Drechterlandse en de provinciale weg. En zullen niet verder zuidelijker of noordelijker de polder in gaan. Verdichting is nog niet nodig.

9. CONCLUSIES

De Zesstedenweg van Hoogkarspel tot Enkhuizen zal dus het meeste aan verandering in toekomst gaan ondervinden. De as zal intensiever gebruikt worden. Het grote probleem is dat deze historische straat en de lintbebouwing dit waarschijnlijk niet zal aan kunnen. Doordat de deze al tussen twee ongunstige ontsluitingen ligt. Waarbij de ene niet bedoelt is voor korte ritten en de andere geen gunstige ligging heeft ten opzichte van de streek. Er zijn daartussen wel enige andere wegen die geschikt gemaakt zouden kunnen worden voor deze verkeersafhandeling. Voornamelijk die lopen door het industrie terrein van Grootebroek en Bovenkarspel en die ook gunstig loopt ten opzichte van de middelbare school. Hierdoor zou je de de streek kunnen ontlasten. Helaas is het besef hier nog niet van aanwezig en zijn deze wegen alleen bedoelt voor bestemmingsverkeer van de industrieterreinen. Sociaal gezien heeft de streek het nu nog goed voor elkaar. Maar door het groeien van de het winkelcentrum Streekhof en het winkelcentrum van Hoogkarspel. Trekt men het leven uit de streek naar deze centra. In de loop der jaren trekt de middenstand zich terug in deze winkelcentra. Alleen de kleine Horeca in de vorm van snackbars en kroegen blijft zo over. Het opvallende van de streek is dat deze zeer fietsvriendelijk is. Niet alleen de fietspaden over de Zesstedenweg zijn goed aangelegd ook langs de provinciale wegen lopen fietspaden die onderling de wijken met elkaar verbind. Zolang de twee gemeentes de fietsers belangrijk blijft vinden. Kan men de verkeersoverlast in de toekomst tegen gaan. Als de bewoners eerder hun fiets pakken blijft de streek minder afhankelijk van de auto. Ook de trein kan een goed alternatief zijn. De streek kent inclusief Enkhuizen vier treinstations die tactisch geplaatst zijn. Ander openbaar vervoer zoals bus kent minder succesvolle verhalen. De Zesstedenweg is een te langzame weg met veel oponthoud van geparkeerde auto's en schoolgaande fietsers.

Kortom in de toekomst moet de streek rekening houden met groei en een intensiever gebruik ervan. De schaalvergroting van de N302 zorgt ervoor dat deze minder aantrekkelijk word voor gebruik van korte ritten in de regio. De Zesstedenweg is daarvoor een alternatief. Die kan al slecht omgaan met de huidige verkeersstroom. Er moeten dus wegen zijn waarop de bewoners op kunnen terugvallen bij korte ritten en ontsluiting naar de provinciale wegen. Ook moet er niet teveel worden ingezet op de ontwikkeling van de winkelcentra. Economisch ziet dit er misschien goed uit, maar in het sociale aspect heeft dit ook zijn nadelen. Kleine middenstand langs de streek geven het leven aan de as. Niet iedereen zal s'avonds de kroeg bezoeken. Voor de oudere generatie zijn er bijvoorbeeld bakkers, slaggers en kapsalons, deze zijn goede ontmoetingsplek van buurtbewoners overdag. De lint bebouwing van de Streek heeft geen centralisering nodig. Er moet worden geïnvesteerd worden over de hele as.

De Streek t.h.v. grens Grootebroek - Lutjebroek

REFERENTIES

1. <http://www.oudstatedebroec.nl/>
2. "Een slaafsch en ongezond bedrijf" – John Dehé [2005]
3. <http://www.wikipedia.org/>
4. <http://www.noordhollandsdagblad.nl/Streekhof-groeit-met-4900-vierkante-meter>
5. <http://www.noordhollandsdagblad.nl/Extra-ontsluiting-Westende-op-provincialeweg-N302>
6. <http://www.noordhollandsdagblad.nl/Start-aanleg-Westfrisiaweg-verwacht-in-2013>
7. <http://www.noordhollandsdagblad.nl/Optimisme-over-aanbesteding-van-N23>